

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.**, so sídlom v B., proti žalovanej **JUDr. J. B., rod. F.**, bývajúcej v B., Rakúska republika, **o zaplatenie 694,32 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17 C 3/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 18. februára 2010 č. k. 17C 3/2010-43, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 18. februára 2010 č. k. 17C 3/2010-43 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 18. februára 2010 č. k. 17C 3/2010-43 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi (v tom čase T.) 694,32 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 15 % ročne z uvedenej sumy od 21. februára 2006 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 137,44 €, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalovanej ustanovil opatrovníčku v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p., nakoľko sa nepodarilo zistiť jej pobyt. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca uzavrel so žalovanou zmluvu o pripojení č. 190358718 s dodatkom k zmluve „Viac“ z 11. decembra 2003, predmetom ktorej bolo poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby. Faktúry za poskytnuté služby však žalovaná neuhradila a to i napriek pokusu o zmier z 31. marca 2006. Celková výška neuhradených služieb za obdobie od decembra 2005 do januára 2006 predstavovala sumu

694,32 €. Vychádzajúc z ustanovení § 42 ods. 1 písm. a/ a § 42 ods. 4 písm. b/ zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách mal súd za to, že nárok žalobcu voči žalovanej je dôvodný. Keďže žalovaná sa neuhradením platby za poskytnuté služby v termíne ich splatnosti dostala do omeškania, súd žalobcovi priznal i úrok z omeškania vo výške 15 % ročne z istiny od 21. februára 2006 až do zaplatenia. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovanej podal proti právoplatnému rozsudku súdu prvého stupňa mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa ďalšie konanie. V mimoriadnom dovolaní namietal, že súd prvého stupňa sa pri ustanovovaní opatrovníka žalovanej z dôvodu jej neznámeho pobytu dôsledne neriadil ustanoveniami § 29 ods. 2 a 6 O.s.p. Zdôraznil, že okolnosť neznámeho pobytu účastníka musí byť hodnoverne preukázaná, pričom úkony vykonané v tomto smere súdom prvého stupňa považoval za nedostatočné. Predovšetkým sa súd nemal uspokojiť s oznámením ohlasovne Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, že žalovaná sa v registri nenachádza, pretože toto pracovisko nemohlo mať relevantné informácie o pobyte žalovanej na celom území Slovenskej republiky, ale mal sa za týmto účelom dopytovať na Register obyvateľov Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici. Rovnako skutočnosť o evidencii žalovanej v Sociálnej poisťovni mal súd zabezpečiť písomným potvrdením Sociálnej poisťovne a nie len formou úradného záznamu spísaného zamestnankyňou súdu, z ktorého vyplýva, že v predmetnej inštitúcii sa nenachádza žiaden záznam o žalovanej. Pochybenie súdu videl taktiež v tom, že žalovanej ustanovil za opatrovníčku zamestnankyňu súdu D. V. a to i napriek tomu, že predmet konania v prejednávanej veci prevyšoval sumu 500 €. Uvedená opatrovníčka navyše nebola vôbec činná pri ochrane zákonných práv a oprávnených záujmov žalovanej, keď sa nezúčastnila pojednávania a ani nenazrela do spisu. Generálny prokurátor mal za to, že opísaným postupom súdu prvého stupňa bola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Žalobca a žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu žalovanej (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.),

bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané z dôvodu, že:

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,

b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

O vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a v konaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky súd prvého stupňa v konaní odňal žalovanej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie zákonu sa priečiaci procesný postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu v zmysle uvedeného ustanovenia ide pritom len vtedy, ak išlo o procesný postup nesprávny, ktorý sa prejavil v priebehu konania.

Podľa § 29 ods. 2 O.s.p. pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

Podľa § 29 ods. 6 O.s.p. za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec. Súd nemôže ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý prejednáva vec; to neplatí vo veciach, v ktorých hodnota pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 500 eur (ďalej len "drobné spory").

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa v predmetnej veci poštou doručoval žalovanej platobný rozkaz zo 6. februára 2009 č. k. 39Ro 1693/2008-20 na adresu Bratislava, Belehradská 8. Táto písomnosť bola súdu vrátená s poznámkou „adresát je neznámy“. Následne bol platobný rozkaz neúspešne doručovaný na uvedenú adresu prostredníctvom Okresného riaditeľstva policajného zboru Bratislava III. Súd ďalej bezvýsledne zisťoval pobyt žalovanej dopytom na Ústrednú evidenciu väzňov ZVJS SR (č. 1. 28), Register obyvateľov SR, Banská Bystrica, pracovisko Ohlasovňa pobytu Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto (č. 1. 29) a v zmysle § 173 ods. 3 O.s.p. i výzvou na žalobcu (č. 1. 31). Súčasťou spisu je aj úradný záznam zamestnankyne súdu z 26. novembra 2009 (č. 1. 30), podľa ktorého Sociálna poisťovňa nevedie žiadny záznam o žalovanej. Po vykonaní týchto úkonov súd prvého stupňa uznesením z 20. januára 2010 č. k. 17C 3/2010-37 ustanovil žalovanej za opatrovníčku na celé konanie zamestnankyňu súdu – súdnu tajomníčku D. V..

Dovolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že ustanoveniu opatrovníka účastníkovi v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p., ktorého pobyt nie je známy, musí predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky predpoklady pre tento procesný postup a či nie je na mieste iné opatrenie (porovnaj napr. R 66/1996, R 21/1971). Okolnosť neznámeho pobytu účastníka musí byť vždy hodnoverne preukázaná. Aj neprítomnému účastníkovi musí byť zabezpečená ochrana jeho záujmov a základných práv. Ak bol účastníkovi ustanovený opatrovník, hoci na to neboli splnené podmienky stanovené v zákone, čo malo za následok, že súd nekonal s účastníkom konania, ide o prípad, kedy bola účastníkovi nesprávnym postupom súdu v priebehu konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 1 zákona č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon") tento zákon upravuje práva a povinnosti občanov Slovenskej republiky (ďalej len "občan") pri hlásení ich pobytu, práva a povinnosti obcí pri vedení evidencie pobytu občanov, zriadenie registra obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len "register"), úlohy štátnych orgánov a obcí súvisiace s vedením registra a poskytovanie údajov z evidencie pobytu občanov a z registra.

Podľa § 2 ods. 1 zákona občan hlási v rozsahu ustanovenom týmto zákonom miesto, začiatok a skončenie svojho pobytu obci, v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice hlási tieto údaje mestskej časti a vo vojenskom obvode príslušnému úradu (ďalej len "ohlasovňa").

Podľa § 6 ods. 1 zákona občan, ktorý sa pripravuje na vycestovanie do zahraničia s cieľom trvalo žiť v zahraničí, je povinný pred vycestovaním ohlásiť skončenie trvalého pobytu ohlasovní, ktorá vedie údaje o jeho trvalom pobyte; v ohlásení uvedie štát a miesto pobytu, kam hodlá vycestovať, a deň začiatku pobytu v zahraničí, ktorý je zároveň dňom skončenia trvalého pobytu.

Podľa § 7 ods. 1 písm. c/ zákona ohlasovňa záznam o trvalom pobyte zruší na základe ohlásenia podľa § 6 ods. 1.

Podľa § 10 písm. e/ zákona ohlasovňa je pri hlásení pobytu občana povinná zaznamenať bezodkladne do registra obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len "register") údaje o hlásení pobytu alebo doručiť bezodkladne údaje o hlásení pobytu príslušnému okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, ktorý ich do registra zaznamená.

Register je informačným systémom verejnej správy, ktorý obsahuje súbor údajov o obyvateľoch Slovenskej republiky, na ktorých základe možno osobu identifikovať, zistiť jej pobyt a vzťahy k iným osobám, ako aj ďalšie administratívne údaje vymedzené týmto zákonom (§ 12 ods. 1 zákona).

Register je zdrojom platných údajov o obyvateľoch Slovenskej republiky pre potreby štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, iných právnických osôb alebo fyzických osôb (§ 12 ods. 1 zákona).

Podľa §13 zákona register tvorí centrálna evidencia obyvateľov Slovenskej republiky, ktorú vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo").

Register podľa § 14 zákona obsahuje okrem údajov o cudzincoch aj údaje o

a/ občanoch s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky,

b/ občanoch, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Aké údaje register obsahuje o občanoch s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky a o občanoch, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, stanovuje § 15 a § 16 zákona; okrem iných tam patria aj údaje o pobyte.

Ministerstvo a okresné riaditeľstvá Policajného zboru poskytujú štátnym orgánom, obciam a iným právnickým osobám, ktoré plnia úlohy štátu alebo vykonávajú zdravotné poistenie a nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, alebo plnia úlohy na úseku zamestnanosti, údaje z registra v rozsahu ich pôsobnosti podľa osobitných predpisov (§ 23 ods.1 zákona).

Ministerstvo riadi výkon štátnej správy na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra. Činnosť obcí, mestských častí hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava a mestských častí mesta Košice na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra je preneseným výkonom štátnej správy (§ 26 ods.1 zákona).

Register obyvateľov Slovenskej republiky obsahuje teda súbor údajov o obyvateľoch Slovenskej republiky, na ktorých základe možno osobu identifikovať, zistiť jej *pobyt* a vzťahy k iným osobám, ako aj ďalšie administratívne údaje vymedzené zákonom a je okrem iného určený pre potreby štátnych orgánov, t.j. slúži aj súdom pre potrebu zisťovania údajov o pobyte účastníka – občana, ktorému sa nepodarilo doručiť zásielku súdu na poslednú známu adresu, pretože tam už nemá pobyt a zo spisu nemožno zistiť ani iné miesto, kde by sa zdržiaval.

Je plne opodstatnenou námietka generálneho prokurátora, že súd prvého stupňa sa nemal uspokojiť s oznámením Ohlasovne pobytu Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, že žalovaná sa v registri nenachádza, ale mal urobiť dopyt na Register obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici, pretože register obsahuje centrálnu evidenciu obyvateľov Slovenskej republiky vrátane údajov o občanoch, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Ani ďalšie šetrenie vykonané súdom prvého stupňa za účelom zistenia pobytu žalovanej v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p. (lustráciu v Sociálnej poisťovni) nemožno považovať za dostatočné. Z úradného záznamu vyhotoveného zamestnankyňou súdu (č.l. 30), podľa ktorého sa v Sociálnej poisťovni žiadny záznam o žalovanej nenachádza, totiž vôbec nevyplýva, akým spôsobom bola táto informácia zistená; dôkazná hodnota tohto záznamu je preto sporná. Súd prvého stupňa pochybil v tom, že nevykonal riadny písomný dopyt na Sociálnu poisťovňu, ktorá vzhľadom na predmet svojej činnosti mohla disponovať relevantnými informáciami o pobyte žalovanej.

Súd prvého stupňa napokon nesprávne postupoval aj v tom, že žalovanej napriek výslovnému zákazu obsiahnutému v § 29 ods. 6 poslednej vete O.s.p. ustanovil za opatrovníčku na celé konanie svoju zamestnankyňu D. V..

Tým, že súd prvého stupňa bez splnenia zákonných podmienok vyplývajúcich mu z § 29 ods. 2 O.s.p. – dostatočného preverenia, či pobyt žalovanej je skutočne neznámy, ustanovil jej za opatrovníčku svoju zamestnankyňu, hoci nešlo o drobný spor, a následne konal už len s touto opatrovníčkou, odňal žalovanej možnosť pred súdom konať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa z týchto dôvodov stotožnil s názorom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k procesnej vade majúcej za následok zmätočnosť rozhodnutia (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), preto rozsudok súdu prvého stupňa uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Milan D e á k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta